

ERKEN SEÇİME DOĞRU

Haziran: Rapor 2

A: Güfte Cd. 12/4 Kavaklıdere
Çankaya / ANKARA
T: 0 312 419 01 53
www.remres.com.tr

İçindekiler

- 2- Anket Metodu
- 3- Demografi
- 6- İttifaklar Sonrası Oy Durumu
- 13- Cumhurbaşkanlığı Seçimi İlk Turu Oy Durumu
- 29- Son Söz

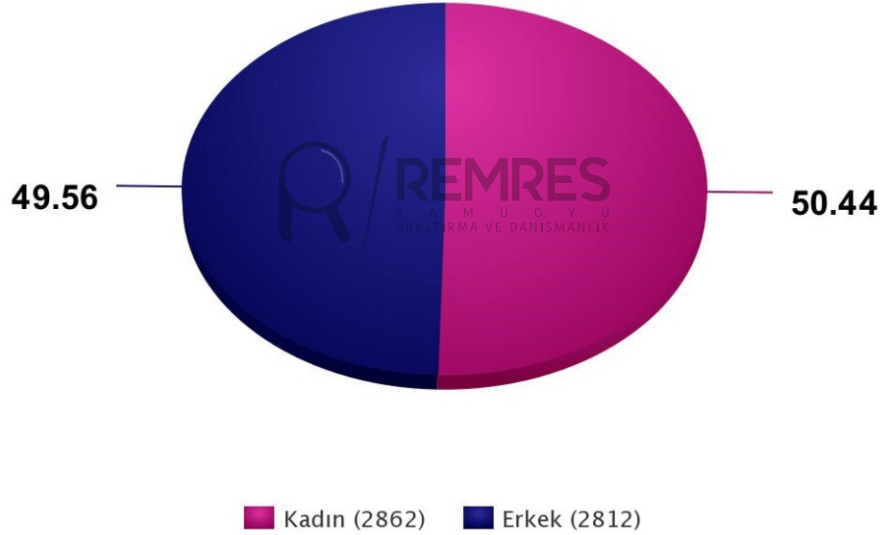
Erken Seçime Doğru – Haziran: Rapor – 2

2

Bu çalışma Türkiye genelinde NUTS 2 sistemine göre 26 bölgeyi esas alan 28 ilde tabakalı örnekleme ve ağırlıklandırma yöntemi ile 06 - 13 Haziran tarihleri arasında seçmenlerin mevcut yönelimlerini ve önceki çalışmalarımıza kıyasla gerçekleşen değişiklikleri gözlemlemek amacıyla 5674 kişi ile yüz yüze anket yöntemiyle yapılmıştır. Bu araştırma 0,95 güven sınırları içinde, 2,00 hata payı ile gerçekleştirilmiştir.

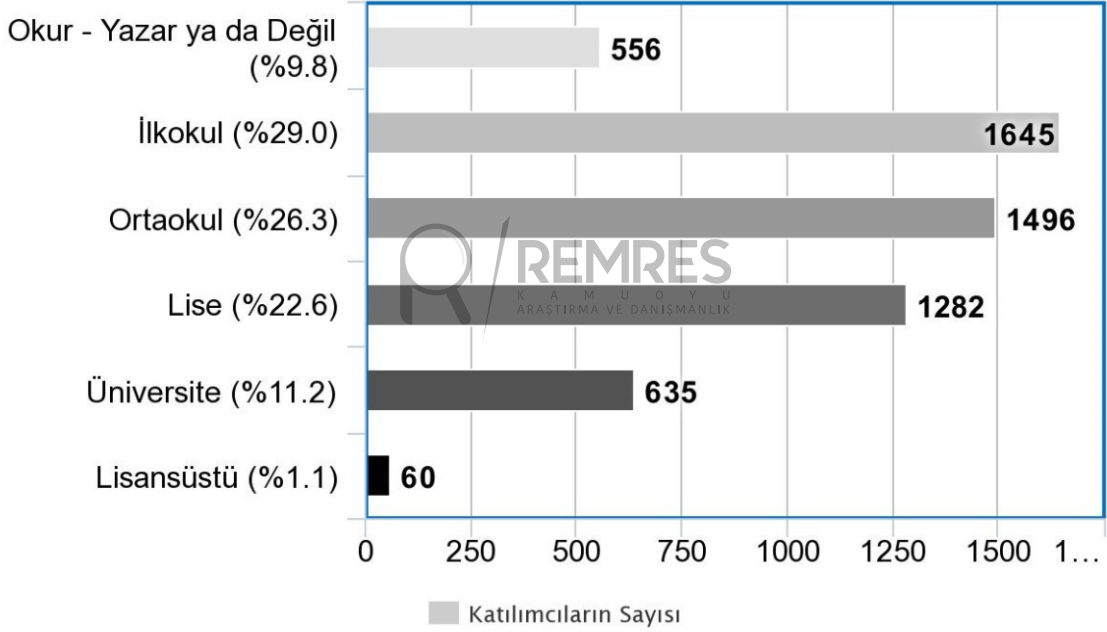
3

Katılımcıların Cinsiyetleri

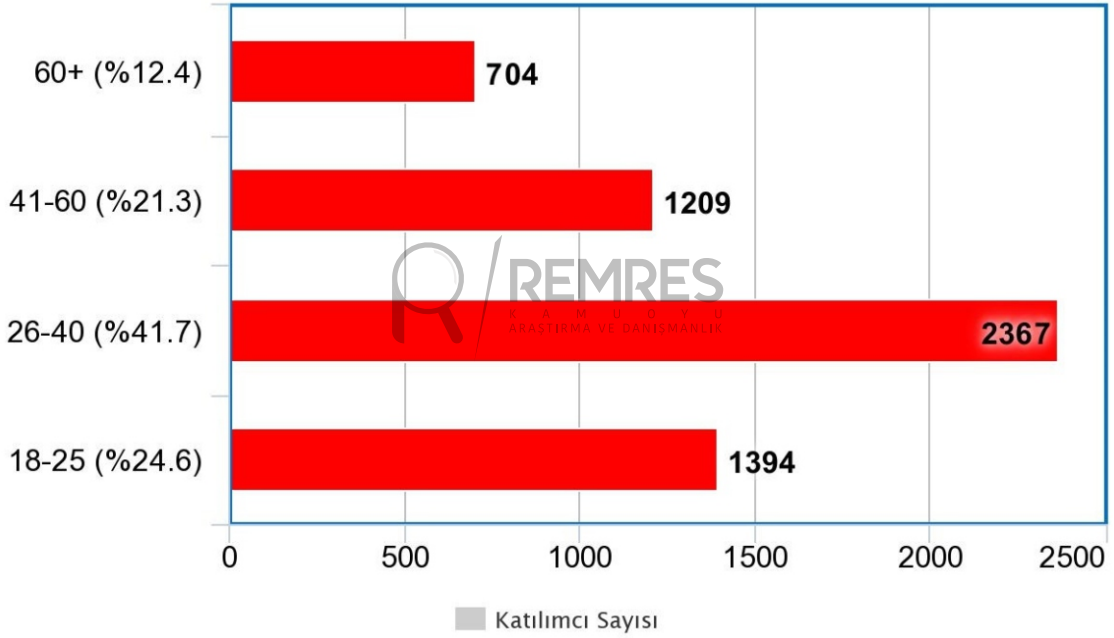
4

Katılımcıların Eğitim Durumları

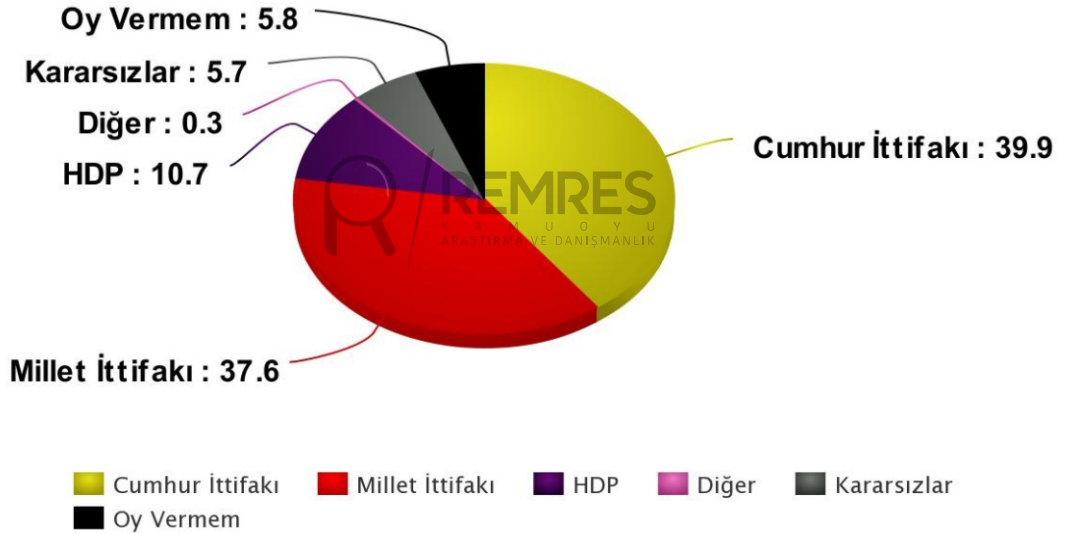
5

Katılımcıların Yaş Grupları

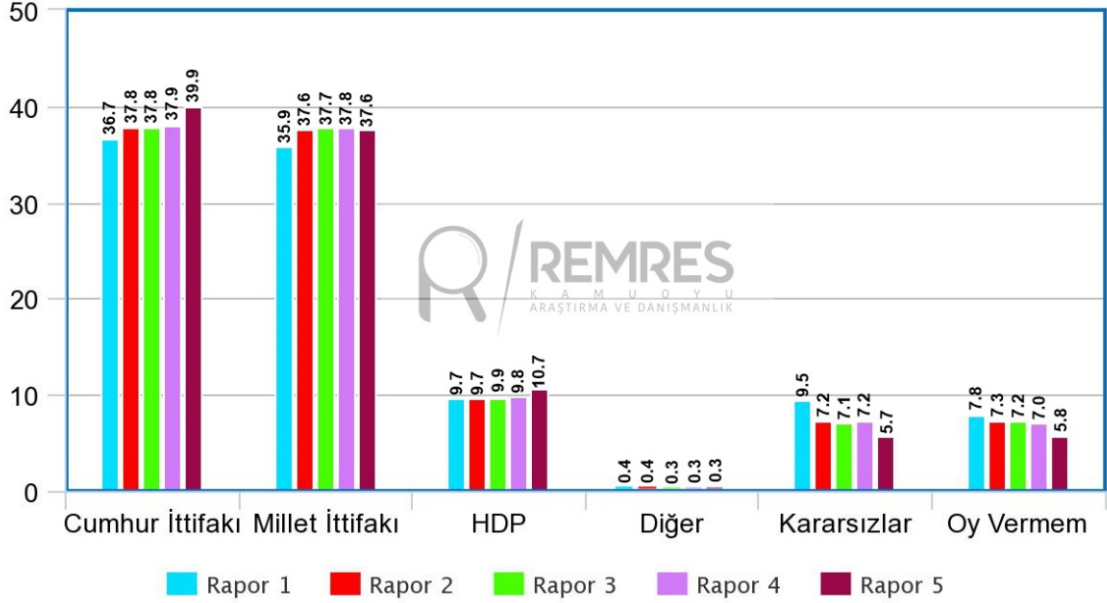
6

Bu Pazar Seçim Olsa Tercihiniz Ne Olur? (Kararsızlar Dağıtılmadan Önce)

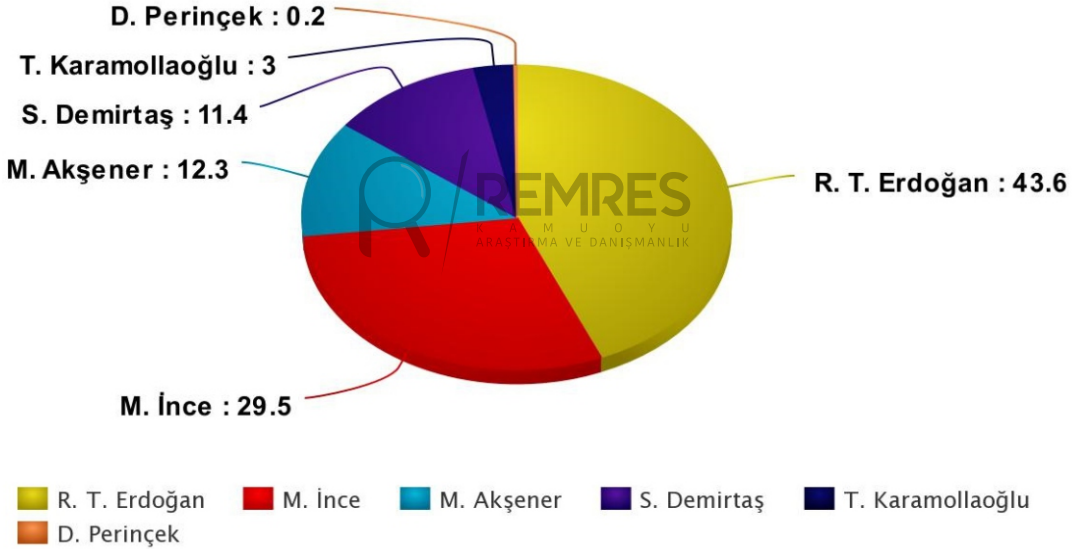
7

REMRES 1. 2. 3. 4. ve 5. Raporları Karşılaştırması (İttifaklar - Kararsızlar Dağılılımadan Önce)

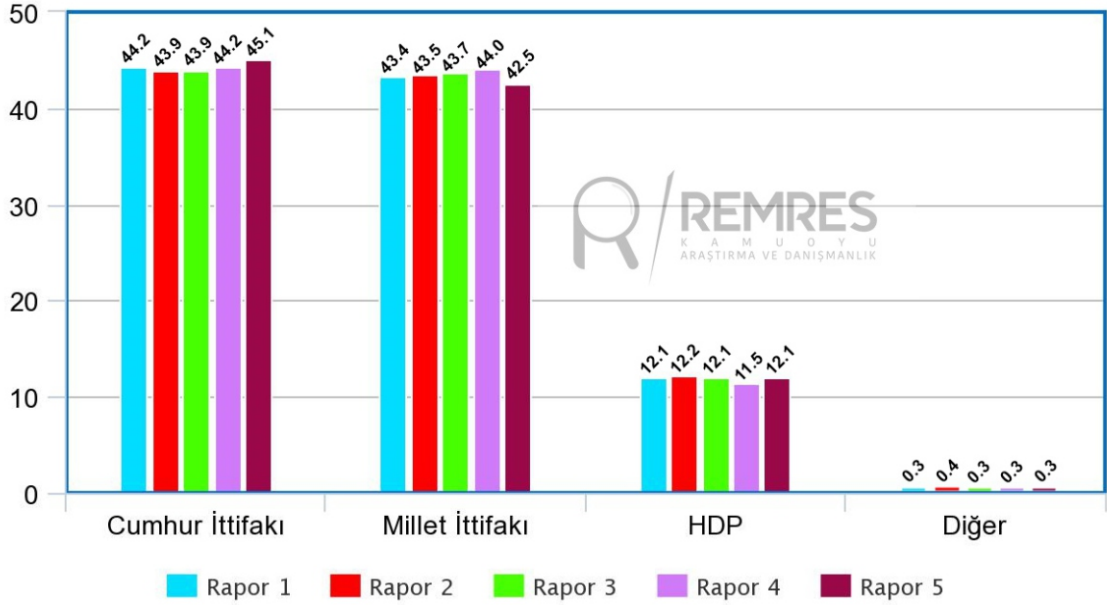

8

**Cumhurbaşkanlığı Seçimi İlk Turunda Tercihiniz Kim Olur?
(Kararsızlar Dağıtıldıktan Sonra)**

**REMRES 1. 2. 3. 4. ve 5. Raporları Karşılaştırması
(İttifaklar - Kararsızlar Dağıtıldıktan Sonra)**

Remres olarak 24 Haziran seçimleri öncesindeki son resmi kamuoyu araştırması çalışmamızda, bu kez partilerin tekil olarak almalarını öngördüğümüz oy oranlarından ziyade, seçimin esas belirleyicisi olacak olan ittifaklar ve cumhurbaşkanı adaylarının oy oranlarını ölçtük. Bunlara dair kamuoyundan ve çalışmalarımızdan elde ettiğimiz bulgular ışığındaki yorumlarımız şu şekildedir:

Cumhur İttifakı; bir önceki çalışmamızda tespit ettiğimiz artış trendi kendini göstermeye devam ediyor. Yine bu durumun en tabii sebebinin Recep Tayyip Erdoğan'ın kampanyaya ağırlığını koyması olduğunu söyleyebiliriz. Son çalışmamızdan bu yana, Cumhuriyet İttifakı cephesinde, kamuoyunda --olumlu ya da olumsuz-- en fazla gündeme gelen vaatler olarak "millet kıraathaneleri" ve "millet bahçeleri"ni görmekteyiz. Propaganda metodu açısından en güçlü rakibinin ismi; "millet" kelimesini popüler seçim vaatlerinin isminde geçirmek stratejik bir hata olarak değerlendirilebilir. Ancak yine de Cumhuriyet İttifakı cephesinde gördüğümüz artış trendinin bir sebebi olarak da bu vaatleri elbette önemli birer unsur olarak değerlendirmeliyiz. Bu noktadan sonra kalan 10 günlük süreçte oy oranlarında trajik değişikliklere neden olabilecek tek unsur olarak ise olası Kandil Operasyonu 'nu görmekteyiz. Böyle bir operasyonun gerçekleştirilmesinin ne gibi etkileri olacağını ölçümleyebilmek, YSK yasakları açısından bizim için elbette mümkün olmayacaktır.

Cumhuriyet İttifakı açısından kamuoyunda sıkça dillendirilen, bizim de daha önceki raporlarımızda ölçümleyip sunduğumuz bir başka handikap ise, ittifak içinde özellikle af konusundaki farklı görüşler ve yereldeki milletvekili adaylarının diğer ittifak ortağı partilere ya da cumhurbaşkanı adayına oy verilmemesi yönünde propaganda yapıyor oldukları söylentisi olarak görülebilir. Bu durumun son 10 günlük seçim sürecinde ne gibi bir hale bürüneceğini ve ne gibi sonuçlar doğurabileceğini hep birlikte göreceğiz.

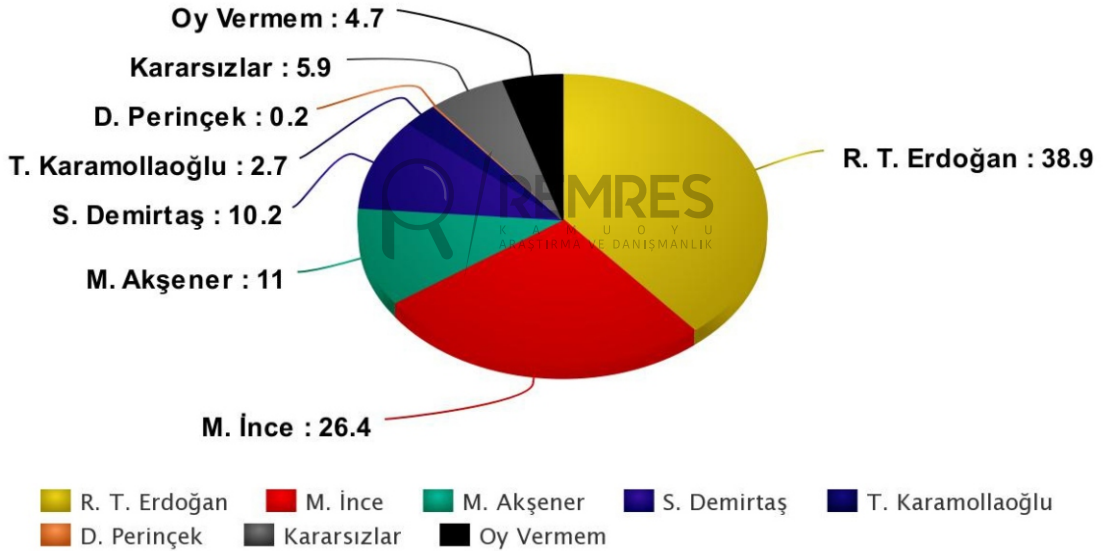
Millet İttifakı; daha evvelki dört çalışmamızın aksine ittifak oylarında - kararsız ve oy vermeyecek küme 4 puan kadar düşmüş olmasına rağmen - ilk kez bir düşüş gözlemlemiş bulunuyoruz. Bu durumun temel sebebini 'safların sıklaşması' olarak yorumlayabiliriz. Esasında İyi Parti ve Saadet Partisi seçmenlerinin tercihlerinde ciddi farklılıklar gözlemlemedik. Ancak HDP' nin barajı aşamaması durumunda mecliste oluşacak tablo, özellikle CHP seçmeninde stratejik bir oy kullanma eğilimine sebep olmuş durumda. Bu durumun tabanlardaki en net tezahürü olarak da Muharrem İnce 'nin Diyarbakır 'da yapmış olduğu mitingi gösterebiliriz.

Millet İttifakı seçmenlerinde genel olarak gözlemlediğimiz bir başka husus da şu; ittifak ortağı parti seçmenleri, tekil olarak partilerinin elde edeceği milletvekili sayısından çok, Cumhuriyet İttifakı 'nın mecliste çoğunluğu elde edememesini daha değerli buluyor. Kalan süreçte her üç ittifak ortağının da özellikle büyük şehirlerde yapacakları mitinglerin ne gibi değişikliklere sebep olacağını takdirini kamuoyuna bırakıyoruz.

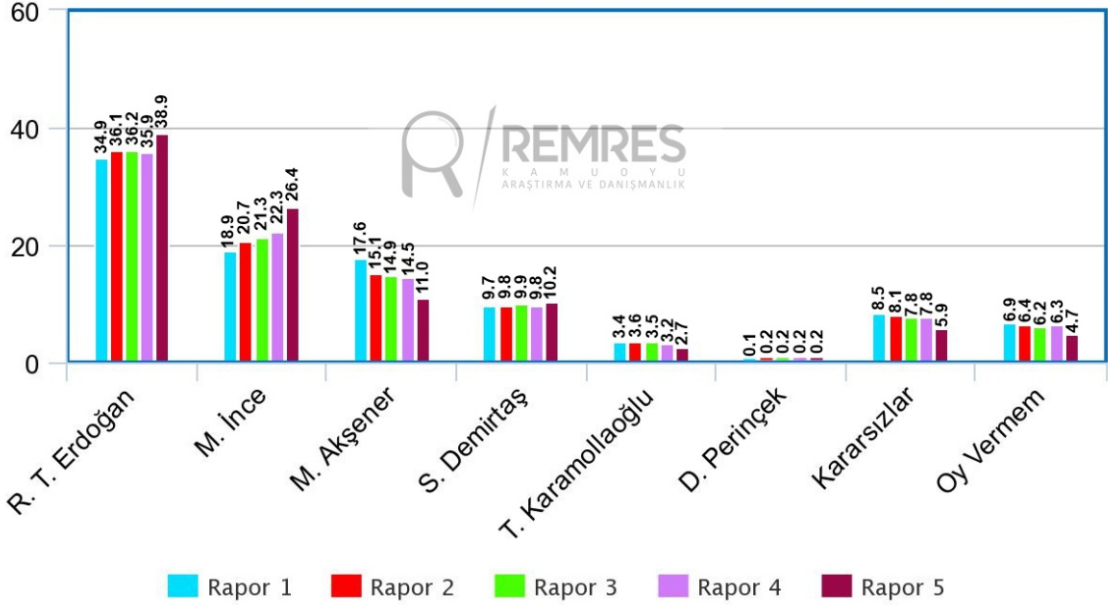
HDP: Bir önceki raporumuzda gördüğümüz düşüşün aksine, HDP 'nin yeniden daha önceki raporlarımızda tespit ettiğimiz banda geldiğini görüyoruz. Bu durumda, Millet İttifakı kanadından aldığı stratejik oyların yanı sıra, cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş 'ın sosyal medya üzerinde yürüttüğü propagandanın etkili olduğu yadsınamaz. Bu noktada dikkat çekilmesi gereken bir başka husus da 7 Haziran seçimleri öncesindeki atmosfere olan benzerlik. Hatırlanacağı üzere 7 Haziran öncesinde de iktidar kanadı HDP 'yi uzunca bir süre dile getirmeyip sonradan gündemine almıştı. Bu durum, o günlerde barajı aşıp aşamayacağı muallakta olan HDP 'nin barajın %30 üzerinde oy almasının temel sebebi olarak yorumlanmıştı. Bu seçimde de iktidar kanadının HDP 'yi son günlerde yeniden yoğun olarak gündemine aldığını görüyoruz. Kamuoyunun bu seferki tepkisinin ne olacağı 24 Haziran akşamı belli olacaktır.

Kararsızlar ve Oy vermem diyenler: Daha evvelki çalışmalarımızda tespit ettiğimiz ve öngördüğümüz üzere, seçim yaklaştıkça bu cephedeki azalış trendi devam etmekte. Ancak gerek siyasi tablonun daha net olarak görülmesi gerekse partilerin ve adayların vaatlerinin netleşmesi sebebiyle, bu çalışmamızdaki düşüş yaklaşık 4 puandır. 60 milyona yakın seçmen olduğu göz önüne alındığında bu kadar kısa sürede %4 'lük bir azalışın gözlemlenmesi, ülke çapında seçim havasına net bir şekilde girilmiş olduğunun kanıtıdır. Yine de halen %11.5' lik bir küskün ve kararsız seçmen olduğunu söyleyebiliriz. Siyasi partilerin kalan kısa sürede birbirlerinin tabanlarından ziyade, bu dilime yönelik propaganda faaliyetleri yürütmeleri, kendileri açısından daha olumlu sonuçlar elde etmelerini sağlayacaktır.

**Cumhurbaşkanlığı Seçimi İlk Turunda Tercihiniz Kim Olur?
(Kararsızlar Dağıtılmadan Önce)**

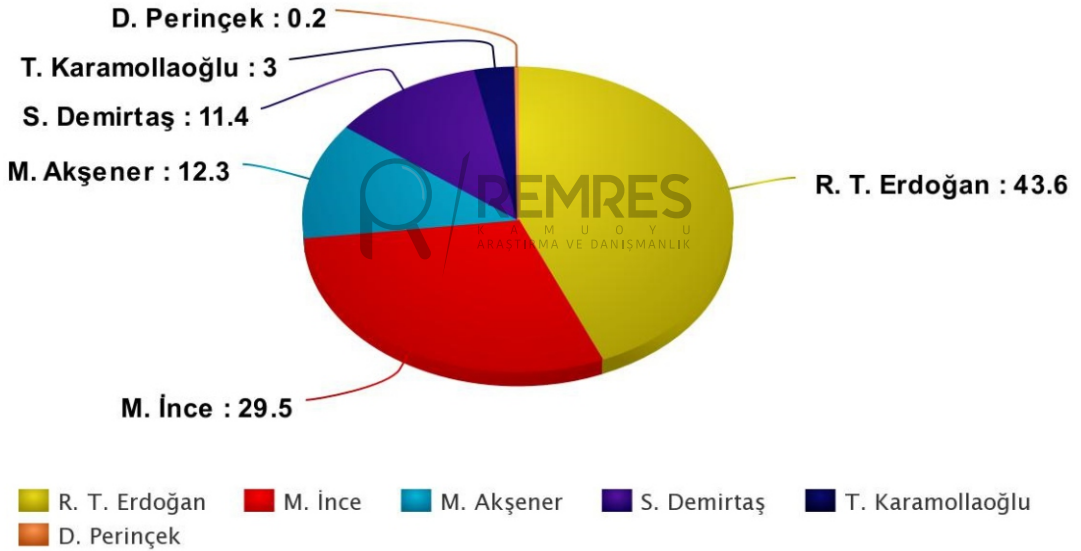

**REMRES 1. 2. 3. 4. ve 5. Raporları Karşılaştırması
(CB 1. Tur - Kararsızlar Dağıtılmadan Önce)**

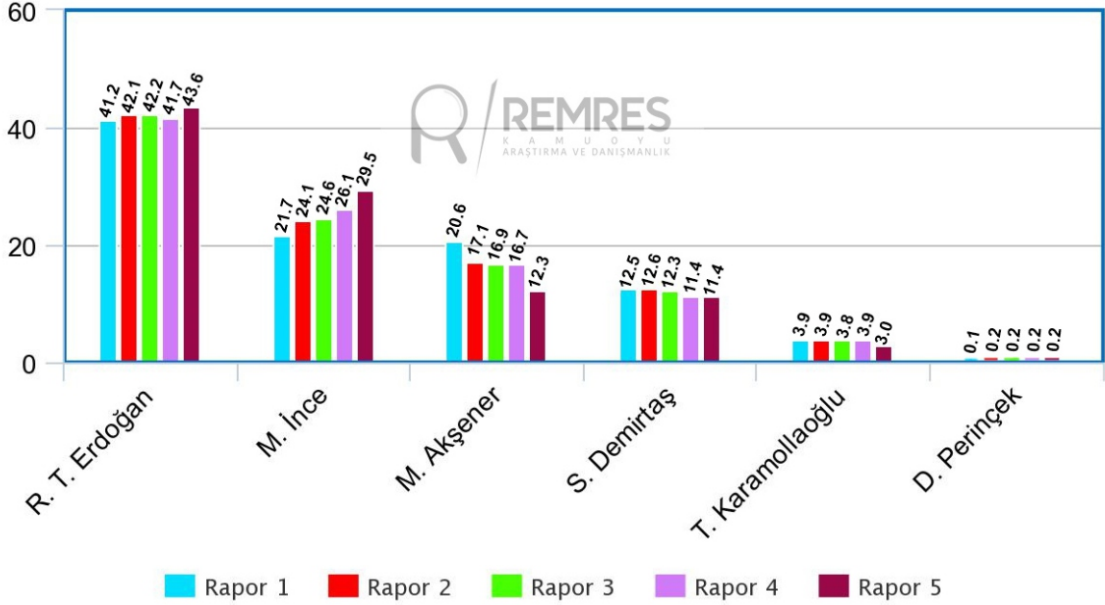
15

**Cumhurbaşkanlığı Seçimi İlk Turunda Tercihiniz Kim Olur?
(Kararsızlar Dağıtıldıktan Sonra)**

16

**REMRES 1. 2. 3. 4. ve 5. Raporları Karşılaştırması
(CB 1. Tur - Kararsızlar Dağıtıldıktan Sonra)**

R. T. Erdoğan; bir önceki çalışmamızdan sonra 2 puanlık ciddi bir artış gözlemlemiş bulunmaktayız. Ancak yine de oy oranı Cumhur İttifakı oy oranı seviyesine ulaşabilmiş değil. Bu durumun temel sebebi olarak ittifak içerisindeki parti tabanlarının cumhurbaşkanlığı seçiminde Recep Tayyip Erdoğan ismi etrafında yüzde yüz oranında kenetlenmemiş olduğunu söyleyebiliriz. Recep Tayyip Erdoğan bu çalışmamıza kadarki kampanyasını tamamıyla Muharrem İnce ve CHP üzerinden şekillendirmekteydi. Ancak alışık olduğumuz daha önceki kampanyalarının aksine, bu seçim sürecinde Muharrem İnce 'nin performansı karşısında "gündemi belirleyen" olmaktan ziyade, "gündemi takip eden" konumunda bir portre çizdiğini görüyoruz.

17

Remres olarak yorumumuz kamuoyunda da sıkça dile getirildiği gibi Muharrem İnce' nin performansının Recep Tayyip Erdoğan kanadından da öngörülmemiş olduğudur. Son günlerde kampanya odağı halen Muharrem İnce ve CHP olmasına rağmen, diğer adaylara yönelik söylemlerde de bulunuyor olmasını bu stratejinin bir sonucu olarak yorumluyoruz. Yine Cumhur İttifakı 'nın oy oranlarında yaptığımız yorum gibi, kalan kısa sürede oy oranlarında ciddi değişiklik yaratabilecek tek ihtimal olarak olası Kandil Operasyonu 'nu görmekteyiz.

Muharrem İnce; daha evvel belirttiğimiz üzere Remres olarak ilk çalışmamızı yürüttüğümüzde, Muharrem İnce ismi CHP' nin adayı olarak henüz belirlenmemişti. Ancak sonrasında yaptığımız tüm çalışmalarda Muharrem İnce 'nin istikrarlı bir biçimde oylarını arttırma trendi devam etmekte. Bu trend, CHP için son yıllardaki hemen hemen tüm seçimlerde gördüğümüz %25 bandının ilk kez bu denli ötesinde bir sonucu gözler önüne sermiş durumda. Miting meydanlarında gözlemlenen coşku, yine miting, tv programları ve sosyal medyada sergilediği performans ve arkasına almış olduğu görülen rüzgarın, kalan son 10 gün içinde kendisini nereye kadar taşıyabileceğini hep birlikte 24 Haziran akşamında göreceğiz. Özellikle iç Anadolu 'daki muhafazakar kentlerde ve Diyarbakır 'da gerçekleştirdiği mitinglerde gözlemlenen tabloyu, seçimin son günlerinde Ankara ve İstanbul 'da yapmayı planladığı mitinglere de taşıyabilip taşıyamaması elde edeceği sonucun en ciddi göstergelerinden biri olacaktır.

18

Meral Akşener; partisi İyi Parti 'nin oy oranlarında herhangi bir düşüş tespit etmememize rağmen, Muharrem İnce 'nin yükselen trendi ve aynı zamanda ittifak ortağı olması hasebiyle cumhurbaşkanlığı seçimindeki dikkat çekici ölçüdeki düşüşü devam ediyor. Ancak tabanı, yaşadığı kaybı büyük ölçüde ittifak ortağına karşı kaybediyor olmasını sorun olarak görmemekte. Gerek Muharrem İnce 'nin gerekse Meral Akşener 'in 2. tura diğerinin kalması durumunda açıkça birbirlerini destekleyeceklerini belirtmeleri bunun temel sebebi olarak yorumlanabilir. Meral Akşener konusundaki ölçümleyemediğimiz en ciddi değişken ana akım medyada henüz yer bulamamış olmasıdır. Ancak bu çalışma sonrasında ana akımda katılacağı bildirilen tv programları olduğunu biliyoruz. Bu programların seçmen üzerinde ne gibi etkiler yaratacağını 24 Haziran akşamı göreceğiz.

Selahattin Demirtaş; Doğu ve Güneydoğu oylarındaki artış trendi devam etmesine rağmen batıdaki oy oranlarında eskiye nazaran hala daha önceki seviyesini yakalayabilmiş değil. Buna ek olarak, CHP seçmenin, partisine yverdiği stratejik oylara karşı, kendi seçmeninden de -ilk turda dahi- Muharrem İnce 'ye yönelik bir destek olduğu görülmekte. Tutuklu olması sebebiyle bugüne kadarki tüm propaganda faaliyetlerini sosyal medya üzerinden yürütebilmişti. Ancak kendisi, diğer adayların aksine TRT 'de konuşma yapacağını belirtti. Bu konuşmaların seçmenler üzerinde nasıl bir etki yaratacağını yine 24 Haziran akşamı göreceğiz.

Temel Karamollaoğlu, ana akım medyada fazla yer bulamamasına rağmen sosyal medyada gördüğü karşılık, kendisinin ve partisinin oy oranının açık ara önünde olduğu görünmekte. Daha evvelki raporlarımızda da belirttiğimiz gibi bu ilgi, bu seçimde oy oranlarına yansımıyor görünmesine rağmen, hem kendisinin hem de partisinin ileri ki dönemlerde yürütecekleri politikaya ışık tutacaktır.

Kararsızlar ve Oy Vermem Diyenler, tıpkı milletvekili seçimlerinde olduğu gibi, bu çalışmamızda, bu dilim içerisindeki seçmenlerin 3,5 puan kadar azalmış olduğunu görüyoruz. Yani seçim yaklaştıkça seçmenler de saflarını netleştirmeye devam ediyor.

SON SÖZ

19

Remres olarak erken seçim kararının alındığı ilk günden YSK yasaklarının devreye girdiği bu güne kadar sürekli sahada olup, ölçümler yaptık. Bu çalışmalarımızı da hiç bir karşılık beklemezsizin objektif olarak kamuoyuyla paylaştık. Tekrar altını çizmek istiyoruz ki ; Remres olarak, bu seçimler boyunca hiç bir aday ya da partiyle bir bağlantımız olmamıştır. Bu süreç boyunca bizimle görüşerek fikrimizi ve gözlemlerimizi almak isteyen tüm siyasi parti mensupları, medya mensupları, sivil toplum kuruluşları ve ülkemizde görev yapan uluslararası diplomatların tüm görüşme taleplerini kabul ederek, görüşlerimizi açık yüreklilikle paylaştık. Yine, seçim atmosferi hakkındaki görüş ve izlenimlerimizi almak isteyen AGİT yetkililerinin de sorularını açık bir şekilde cevapladık.

Bu vesileyle hem bir önceki çalışmamız hem de bu çalışmamızda neden 2'nci tura dair olası adaylar üzerinden anket sonucu yayınlamadığımıza da açıklık getirmek isteriz;

Daha evvel ki üç çalışmamızda 2'nci tura yönelik yayınladığımız anket sonuçları, gerek iktidar kanadı gerekse muhalefet kanadı tarafından ihtimallere dair bir çalışma olması nedeniyle bir takım haklı eleştiriler aldı. Bu sebeple biz de Remres olarak bu çalışmaları halen yapıyor olamamıza rağmen; tarafsızlığımızı korumak ve spekülasyonlara sebep olmamak adına 2'nci tur sonuçlarını yayınlamama kararı aldık.

YSK yasakları dolayısıyla açıklayamayacak olmamıza rağmen, saha ekiplerimizin anket çalışmalarını sürdürmeye devam ettiğini bildirir, tüm parti ve adaylar açısından 24 Haziran seçimlerinin en hayırlı sonuçlarla bitmesini dileriz.